

Doporučení iniciativy Odolné Česko k pozměňovacím návrhům k návrhu zákona o volebních kampaních (a změně souvisejících zákonů)

V rámci snah o posílení odolnosti a bezpečnosti České republiky sleduje naše iniciativa Odolné Česko projednávání **vládního návrhu zákona o volebních kampaních** ([sněmovní tisk č. 778](#)) a **o změně souvisejících zákonů** ([sněmovní tisk č. 779](#)). Zejména oceňujeme, že návrhy přináší:

- a) omezení prostoru pro obcházení pravidel volební kampaně,
- b) ustanovení směřující k předcházení vměšování subjektů cizích mocí, zejména těch z nedemokratických režimů, do financování volebních kampaní a politických stran,
- c) vyšší míru digitalizace v procesech souvisejících s vykazováním nákladů na volební kampaň a jeho kontrolou,
- d) posílení kapacity ÚDHPSH, aby mohl efektivně vykonávat veškerou svou agendu a
- e) sankce za vedení lživé kampaně.

K návrhu zákona byla **předložena řada pozměňovacích návrhů** ([pozměňovací a jiné návrhy](#)), z nich **velká část směřuje k oslabení zákona** a snaží se jej oklestit o některé základní povinnosti subjektů účastnících se volební soutěže. Předkládáme Vám proto k těmto pozměňovacím návrhům (jakož i k [pozměňovacím návrhům k tisku č. 779](#)) své stanovisko, ve kterém upozorňujeme na rizika spojená se schválením jednotlivých návrhů a vyzdvihujeme ty, které naopak zákon zlepšují a činí z něj kvalitní pravidla volebních kampaní.

Přehled pozměňovacích návrhů ke sněmovnímu tisku č. 778:

Číslo	Obsah PN	Stanovisko	Odůvodnění
A. SD 5913 I. Štefanová	Zrušení zákazu uvádět ve volební kampani o kandidující volební straně nebo o jejích kandidátech informace nepravdivé nebo urážlivé	nedoporučuje me	Zrušení zákazu by znamenalo vypuštění jednoho ze základních pravidel férové volební soutěže a významného oslabení předkládaného zákona . Povinnost nezveřejňovat nepravdivé či urážlivé informace je klíčovým prvkem ochrany integrity voleb a demokratického procesu. Zákaz brání šíření jasných lží a pomluv, které mohou mít přímý dopad na voličské rozhodování, a tím i na legitimitu celého volebního procesu.
B.1. SD 5933 R. Koten	Zrušení účasti a registrace třetích osob v kampani	nedoporučuje me	Tento návrh zásadně oslabuje transparentnost a férovost volebního procesu. Regulace třetích osob je klíčovým prvkem zákona, který zajišťuje, že volební kampaně budou vedeny transparentně a že všechny subjekty podílející se na kampani budou podléhat jasným pravidlům. Jak uvádí důvodová zpráva k zákonu, institut registrované třetí osoby již prošel testem ústavnosti (Pl. ÚS 92/20). Bez úpravy podmínek třetích osob k

			účasti v kampani by mohly tyto subjekty netransparentně ovlivňovat volební soutěž a obcházet tak pravidla stanovená zákonem.
B.2. SD 5934 R. Koten	Definování volebního podvodu jako trestného činu (a jiné)	nedoporučuje me	Obáváme se, že schválení tohoto problematicky zformulovanému návrhu by vedlo k absurdním situacím , kdy by například kandidát mohl čelit až osmiletému trestu odnětí svobody za zamlčení informací v kampani nebo za nesplnění volebních slibů, což je nejen neproveditelné, ale i v rozporu se zásadami demokratických voleb. Zásadní problém spočívá také v tom, že návrh nerespektuje základní principy trestního práva , a to zejména zásadu subsidiarity trestní represe, podle které jsou trestní sankce vyhrazeny pro ty nejzávažnější činy. Návrh definuje trestný čin mírněji než přestupek, když postihuje jakékoliv nepravdivé informace, zatímco přestupek jako mírnější prostředek vyžaduje zjevnou nepravdivost informací. Návrh navíc není správně legislativně formulovaný, protože mj. pokládá za trestný čin zcela legální nakládání s volebními prostředky.
C. SD 5901 L. Potůčková	Rozšíření návrhu o regulaci transparentnosti a cílení politické reklamy	doporučujeme	Návrh umožní včasnou transpozici unijního nařízení o transparentnosti a cílení politické reklamy do českého právního řádu . Zavedení jasných pravidel pro transparentnost volební kampaně považujeme za klíčové pro zachování férové volební soutěže, proto souhlasíme i s jeho začleněním do předkládaného návrhu zákona. Pozměňovací návrh navíc vychází z odborně zpracovaného návrhu Ministerstva vnitra , který prošel meziresortním připomínkovým řízením, proto jeho předložení tímto způsobem považujeme za dostatečné s ohledem na jeho kvalitu.
D.1. SD 5888 R. Vondráček	Prodloužení lhůty pro zřízení účtu na 3 dny ode dne zahájení kampaně	neutrální	Nevidíme problém v tom, aby v zákoně zůstala povinnost zřídit účet již ke dni zahájení kampaně. Koordinace mezi kandidátem a stranou, za kterou kandiduje, je odpovědností těchto dvou subjektů a je jen logické, že budou právě ony odpovědné za její nedostatečnost.
D.2. SD 5887 R. Vondráček	Změna definice volební kampaně na kampaň, která je „která je objektivně způsobilá ovlivnit hlasování voličů ve	nedoporučuje me	Navrhovaná změna nepřináší větší právní jistotu, ale naopak by mohla vést k výkladovým potížím a oslabení regulace volební kampaně. Podmínku „objektivní způsobilosti ovlivnit hlasování voličů“ by podle našeho názoru bylo velmi těžké (pokud ne nemožné) vyhodnocovat. Zákon by se měl

	volbách“		vztahovat na veškerou volební kampaň, protože každá forma propagace kandidátů nebo stran může mít dopad na volební rozhodování občanů.
D.3. SD 5886 R. Vondráček	Zrušení zákazu uvádět ve volební kampani o kandidující volební straně nebo o jejích kandidátech urážlivé informace (při ponechání zákazu uvádět nepravdivé informace)	nedoporučuje me	V tomto případě je sice ponechán zákaz uvádět nepravdivé informace, přesto se jedná o oslabení zákona, kterému by neměl být dán prostor. Volební kampaň by měla i přes svůj soutěžní charakter dodržovat základní pravidla slušnosti. Zákonem jsou navíc sankcionovány pouze hrubě urážlivé informace o ostatních kandidátech, proto zůstává zachován prostor i pro „navážení se“ do ostatních kandidujících.
D.4. SD 5898 R. Vondráček	Zrušení zákazu uvádět ve volební kampani o kandidující volební straně nebo o jejích kandidátech urážlivé informace a zrušení sankce za porušení povinnosti uvádět pravdivé informace (aj.)	nedoporučuje me	Viz odůvodnění k PN č. A. (SD 5913) a D.3. (SD 5886).
E. SD 5980 K. Haas	Zrušení sankce za porušení povinnosti uvádět pravdivé informace (aj.)	nedoporučuje me	Zrušení sankcí za uvádění zjevně nepravdivých informací by fakticky zbavilo zákon jeho účinnosti a otevřelo prostor pro nekontrolované šíření jasných lží a pomluv ve volební kampani. Pokud zákon nestanoví žádný postih za porušení pravidel, jeho dodržování se stává dobrovolným a nelze jej proto v praxi očekávat. Pokuty se přitom neudílí za jakékoli nepřesnosti či subjektivní hodnocení, ale pouze za šíření zjevně nepravdivých informací, což představuje minimální ochranu před manipulací a dezinformační kampaní. Tato úprava tak neslouží k „cenzuře“, ale k zajištění alespoň základní férovosti volební soutěže a ochrany voličů před záměrným lhaním kandidátů.
F. SD 5912 J. Michálek	Regulace internetových platforem ve volebních kampaních	doporučujeme	Podporujeme snahu o nastavení férových podmínek pro volební kampaň na sociálních sítích. Digitální prostředí hraje ve volebních kampaních stále větší roli, ale jeho současná regulace je nedostatečná, což umožňuje masovou manipulaci s publikem a netransparentní ovlivňování voličů.

Přehled pozměňovacích návrhů ke sněmovnímu tisku č. 779:

Číslo	Obsah PN	Stanovisko	Odůvodnění
A.1. SD 5981 J. Michálek	Prokazování skutečného zdroje darů a bezúplatných plnění	neutrální	Oceňujeme snahu o další zvýšení transparentnosti financování politických stran, která je klíčová pro důvěryhodnost politického systému. Předložený návrh však nepovažujeme za dotažený, zejména pokud jde o povahu vyrozumění Úřadu o neprokázání původu prostředků. Není zřejmé, jaký má tento akt právní povahu a jakým způsobem se může politická strana proti takovému závěru bránit, což by mohlo způsobovat aplikační potíže. Dále považujeme za problematické, že zatímco povinnost strany spočívá v prokázání původu prostředků (§ 18a/2), jako přestupek je postihováno neposkytnutí součinnosti (§ 19h/j). Není tedy jasné, co přesně má být sankcionováno, což je v oblasti správního trestání nepřijatelné.
A.2. SD 5914 J. Michálek	Zavedení povinnosti politických stran vést i své ostatní příjmy a výdaje v režimu transparentních účtů a povinnost evidovat identifikační údaje přispívajícího člena už od 5 000 Kč	doporučujeme	Návrh přispívá k zamezení obcházení pravidel financování politických stran a hnutí a posiluje transparentnost jejich hospodaření. Zavedení povinnosti vést i provozní účty v režimu transparentních účtů je důležitým krokem k větší veřejné kontrole a prevenci netransparentních finančních toků. Snížení hranice pro evidenci členských příspěvků z 50 000 Kč na 5 000 Kč potom zamezí obcházení zákona skrze umělé dělení větších darů na členské příspěvky.
B. SD 5975 V. Vojtko	Umožnění vydávání dočasných občanských průkazů z důvodu výkonu volebního práva nebo práva hlasovat v referendu	doporučujeme	Návrh předkládá potřebnou úpravu, která reaguje na zkušenosti z povodní krátce před volbami v roce 2024. Zajištění možnosti vydání dočasného občanského průkazu v případě ztráty dokladů v důsledku mimořádných událostí je zásadní pro ochranu volebního práva a umožnění účasti ve volbách všem oprávněným voličům. O možnost volit by neměl být nikdo připraven kvůli administrativním překážkám nebo nečekaným okolnostem.

C.1. SD 5908 L. Potůčková	Rozšíření návrhu o regulaci transparentnosti a cílení politické reklamy	doporučujeme	Viz výše odůvodnění k pozměňovacímu návrhu C. u sněmovního tisku č. 778.
C.2. SD 5909 L. Potůčková	Umožnění občanům EU s pobytem na území ČR stát se členy politických stran a hnutí	doporučujeme	Návrh podporujeme, protože napravuje nesoulad českého zákona s unijním právem, který závěrem minulého roku potvrdil Soudní dvůr Evropské unie. Podle rozhodnutí soudu je totiž zákaz členství občanů EU s bydlištěm v ČR v českých politických stranách v rozporu s evropským právem. Schválení této změny je tak nezbytné pro splnění závazků České republiky vůči EU a zajištění, že se ČR vyhne dalšímu právnímu sporu a možným finančním sankcím.